

Veliki kašalj (Pertusis)

Što je pertusis?

Pertusis, ili veliki kašalj, je veoma zarazna bolest izazvana bakterijama. Može se spriječiti cijepljenjem. Ova bolest ima blag tok kod cijepljene djece i odraslih, ali često može biti ozbiljna kod dojenčadi.

Tko može dobiti pertusis?

Svatko može dobiti pertusis, ali dojenčad i necijepljena djeca su u najvećoj opasnosti od razvitka ozbiljnih komplikacija ove bolesti.

Koji su simptomi pertusisa?

Pertusis ima tri faze. Prva faza (koja traje jedan do dva tjedna) počinje kao prehlada, nos curi, pacijent kiše, ima blagu vrućicu i kašalj koji se postepeno pogoršava. U drugoj fazi dolazi do nekontroliranih napada kašlja (paroksizama) i katkada se (kod dojenčadi) pojavljuje hripavo disanje. Tijekom ozbiljnih napada kašlja, bolesnik se može gušiti, povraćati ili pomodrjeti u licu zbog pomanjkanja zraka. Bolesnik se dobro osjeća između napada kašlja. Napadi kašlja mogu biti tako jaki da je bolesniku teško jesti, piti i disati. U ovoj fazi, dojenčad mogu imati samo apneju (prestanak disanja) i/ili cijanozu (modru prebojenost kože). Ova faza kašlja može trajati šest ili više tjedana. Posljednja faza nastupa kada ovi simptomi postupno napreduju tokom tjedana i mjeseci.

Kada se pojavljuju simptomi?

Razdoblje inkubacije u pravilu traje sedam do 10 dana, ali može trajati i do 21 dan.

Kako se pertusis širi?

Bakterije koje izazivaju pertusis žive u nosu, ustima i grlu i raspršuju se u vazduh kada zaražena osoba kiše, kašљe ili govori. Obližnje osobe mogu tada udahnuti bacile. Dojenčad često dobiju pertusis od starije djece ili odraslih.

Kada i koliko dugo osoba može širiti bolest?

Pertusis je zarazan od nastupa simptoma prehlade do tri tjedna poslije početka kašlja.

Kako se postavlja dijagnoza?

Medicinsko osoblje će dijagnosticirati pertusis tako što će uzorkovati sluz iz stražnjeg dijela nosa. Na uzorku se onda provode laboratorijske pretrage. Pertusis je bez laboratorijskih pretraga teško dijagnosticirati kod adolescenata i odraslih, zato što u ovim dobnim skupinama bolest može oponašati bronhitis.

Kako se liječi?

Za pertusis ne postoji liječenje. Doječad može trebati hospitalizaciju i/ili simptomatsko liječenje. Antibiotici će pomoći u sprečavanju prenošenja bolesti na druge i vjerojatno mogu smanjiti ozbiljnost bolesti ako se daju na početku. Antibiotici neće spriječiti obolijevanje od pertusisa kod ljudi izloženih zarazi. Osobe liječene antibioticima su zarazne još pet dana nakon završetka liječenja. Sve osobe izložene pertusisu takođe trebaju primati antibiotike da ne bi širili zarazu ako obole, čak i ako su ranije cijepljeni. Također je preporučljivo odmarati se i unositi dovoljno tekućine.

Da li preležana infekcija čini osobu imunom?

Ne. Osoba koja je ranije preležala pretusis može se u budućnosti ponovo razboljeti. Nije poznato koliko dugo traje imunitet na pertusis.

Trebaju li djeca ili drugi izostati iz vrtića, škole, sa posla ili drugih aktivnosti ako imaju pertusis?

Da. Oboljeli od pertusisa trebaju izostati iz svih aktivnosti do istjeka pet dana od završetka liječenja antibioticima. Oboljeli od pertusisa koji ne dobijaju antibiotike trebaju izostati dok ne prođe 21 dan od početka kašlja. Osobe koje su u kontaktu sa oboljelim a i same kašlu trebaju izostati iz svih aktivnosti do istjeka pet dana od završetka liječenja antibioticima.

Što se može učiniti na sprečavanju širenja pertusisa?

Postoje cijepiva koja štite od pertusisa. Cijepivo se u djetinjstvu daje zajedno sa cijepivom za difteriju i tetanus u istoj injekciji (DiTePer cijepivo). Pet doza ovog cijepiva se daje počevši od drugog mjeseca života, što je potrebno da bi dijete bilo zaštićeno od pertusisa. Cijepivo je efikasno kod većine djece, ali postepeno oslabi tijekom godina. Dječije DiTePer cijepivo se ne daje starijima od 7 godina. Državni zakon Sjeverne Dakote obvezuje svu djecu koja pohađaju predškolske i školske ustanove da se cijepe protiv pertusisa. U adolescenciji i odrasлом dobu se daje druga varijanta cijepiva za pertusis, ponovo zajedno sa cijepivima za difteriju i tetanus. Preporučuje se da adolescenti prime jednu dozu ovog cijepiva u dobi od 11 do 12 godina života, da bi bili zaštićeni od pertusisa. Odrasli bi isto trebali primiti ovo cijepivo.

Rutinsko pranje ruku također može spriječiti širenje pertusisa.

Dodatne informacije:

Dodatne informacije su dostupne na www.ndhealth.gov/disease ili pozivanjem Ministarstva zdravlja Sjeverne Dakote na 800.472.2180.

Ova bolest je stanje koje treba prijaviti. Kako zahtjeva zakon Sjeverne Dakote, svako pojavljivanje ove bolesti se mora prijaviti Ministarstvu zdravlja Sjeverne Dakote.

Izvori: Američka akademija pedijatrije. [Pertusis]. Pikering LK, Crvena knjiga: 2003 Izvještaj odbora za zarazne bolesti 26-to izdanje. Elk Grouv Vilidž, Američka akademija pedijatrije; 2003: 472-486.